

Processkrift vedr. henvisning

Retten i Aalborg,
sag BS 3-1411/2007

Hans Kristian Pedersen
Prinsensgade 29, 1 th
9000 Aalborg

mod

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1015 København K

Nærværende processkrift vedrører spørgsmålet om henvisning af sagen til Vestre Landsret jfr. retsplejelovens § 226, stk. 1 jfr. udskrift af retsbogen for Retten i Aalborg den 19. februar 2008.

1) Sagens indhold

Tvisten vedrører fortolkningen af ophavsretslovens § 19, stk. 1 som ændret den 22. december 2002 i medfør af artikel 4 i Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001. Den kontroversielle ændring vedrører den ophavsretlige spredningsrets overgang fra international konsumtion til regional konsumtion. Under det oprindelige princip med international konsumtion blev spredningsretten til et værkseksemplar udtømt, når eksemplaret blev bragt på markedet med rettighedshaverens tilladelse (uanset hvor i verden). Regional konsumtion medfører, at spredningsretten først udtømmes, når værket med rettighedshaverens tilladelse bringes på markedet *indenfor EØS-området*.

Hvad betyder det i praksis i forhold til eksemplarer, der er bragt på markedet *udenfor EØS-området*?

Fortolkning 1

Det er sagsøgers opfattelse, at indførelsen af regional konsumtion giver rettighedshaveren en ny og særlig *ret til at forbyde* viderespredning af sådanne eksemplarer (i Danmark).

Sagsøgers fortolkning støttes på bestemmelsens formål, på de forklaringer, der blev givet Kulturudvalget under lovforslagets behandling, på sammenhængen med EU-reglerne og på behandlingen af sag C-479/04 (Laserdisken ApS mod kulturministeriet) ved EF-domstolen.

Fortolkning 2

Det er sagsøgtens opfattelse, at regional konsumtion medfører, at enhver spredning af sådanne eksemplarer (i Danmark) kræver rettighedshaverens tilladelse.

Sagsøgtens fortolkning støttes på ordlyden af ophavsretslovens § 19, stk. 1.

2) Af principiel karakter

Det fremgår ikke direkte af retsplejeloven, hvad der omfattes af begrebet "principiel karakter", men på baggrund af Karnovs bemærkningerne (bilag 36) og Betænkning nr. 773/1976 om retternes kompetence og arbejdsform i borgerlige sager (bilag 37) omfatter begrebet især:

- a) Sager om lovfortolkning
- b) Sager, der vedrører fortolkning af fremmed ret, herunder EU-ret (hvorunder sager af kompliceret juridisk karakter af og til rejses)
- c) Principielle spørgsmål med væsentlig samfundsmæssig rækkevidde, som af den grund bør finde deres endelige afgørelse ved Højesteret

3) Lovfortolkning

Da sagen netop handler om fortolkningen af den nye bestemmelse i ophavsretsloven, er det for sagsøger indlysende, at der er tale om en sag af principiel karakter, hvorfor sagen alene af den grund bør henvises til Vestre Landsret.

4) EU-ret

Regional konsumtion er en EU-opfindelse, og selvom lovfortolkningen formelt drejer sig om ophavsretsloven, er der specifikt tale om en gennemførelse af et EU-direktiv, hvor tvisten omhandler den praktiske betydning af dette nye begreb: regional konsumtion.

Der er tale om et spørgsmål af forholdsvis kompliceret juridisk karakter, hvor der både skal tages hensyn til kravet om en EU-konform fortolkning, forholdet til andre EU-regler og proportionalitetsprincippet.

Det bemærkes, at sagsøgte har tiltrådt, at spørgsmålet om infosoc-direktivets *gyldighed* var principielt (sidste afsnit i processkriftet af den 3. marts 2008). Det kan vanskeligt påstås, at spørgsmålet om den rette *fortolkning* af direktivet er mindre principielt.

5) Principielle spørgsmål med væsentlig samfundsmæssig rækkevidde

Henvisningspåstanden støttes også i høj grad på den samfundsmæssige rækkevidde, der både tilsiger, at det er urimeligt, at Byretten træffer afgørelse i et spørgsmål, der berører så mange, og som er af en sådan natur, at sagen bør finde sin endelige afgørelse ved Højesteret.

Jævnfør betænkning nr. 773/1976 (bilag 38, side 27) er behandlingen af sådanne sager gennem 3 instanser upåkrævet og uhensigtsmæssig. Se i øvrigt eksemplerne nedenfor:

a) *Den Blå Avis*

Som det fremgår af bilag 32 har Den Blå Avis indført en politik, hvorefter det ikke er muligt at optage annoncer for dvd-plader med regionalcoderne 1, 3 og 4, idet disse første gang er bragt i omsætning i USA, Canada eller Asien.

Jeg blev gjort opmærksom på dette af kunden, der havde købt de pågældende film i Laserdisken. Jeg gjorde Den Blå Avis opmærksom på, at der var tale om film, der ikke blev udgivet i Danmark, men som det fremgår af svaret (bilag 32, side 3), støttes politikken på sagsøgtes fortolkning jfr. kulturministeriets hjemmeside.

Ikke desto mindre tillader Den Blå Avis annoncer for håndlavet afrikansk brugskunst (bilag 33) uden at der redegøres for forskelsbehandlingen. Ophavsretsloven omhandler ikke regionalcoder, og brugskunst fra Afrika er omfattet af § 19, stk. 1 på samme måde som film fra Nordamerika. Er annoncen for figurerne ulovlig, eller bør annoncen for filmene tillades?

b) Comic Express

Laserdisken er ikke den eneste butik, der importerer ophavsretsbeskyttede værkseksemplarer fra lande udenfor EØS-området. "Min" lokale tegneseriebutik, Comic Express på Vesterbro, specialiserer sig i import af tegneserier fra USA. Indehaveren har aldrig fået tilladelse af nogen, men på mit spørgsmål om han ikke frygter en razzia eller en politianmeldelse, svarede han: "Hvem skulle være interesseret i at genere mig?".

Skal det handle om, hvem der er interesseret i at genere hvem, eller tilsikrer retssikkerhedsprincippet og lighedsprincippet, at både indehaveren af Laserdisken og indehaveren af Comic Express burde kunne sove roligt om natten, *eller* bør de begge indstille importen?

Der er mange små butikker med specielle varer fra egen import, og det er i alles interesse, at de fungerer. De hjælper rettighedshaverne med at tjene penge på udgivelserne, og de sikrer et større kulturelt udbud til gavn for de danske forbrugere.

Det vedrører alle, om deres virksomhed er ulovlig eller ej.

c) The Aboriginal (bilag 11) og "Den usynlige hånd"

"Den usynlige hånd" er velkendt som den teoretiske baggrund for fordelene ved fri handel. Ifølge denne teori er en egoistisk motiveret handlemåde til fordel for fællesskabet på den måde, at den, der finder et marked for de boomeranger, der fremstilles af den australske aboriginal, i egen interesse køber disse boomeranger og sælger dem med fortjeneste et andet sted i verden - til fordel for sig selv, til fordel for køberen og til fordel for den skabende kunstner.

Teorien kan med god grund siges at være forfader til verdenshandelsorganisationen WTO og dele af OECDs grundlæggende regler. Regional konsumtion bryder til en vis grad med princippet om "Den usynlige hånd", men spørgsmålet er, om det skal have den virkning, at denne aboriginal ikke længere lovligt kan afsætte sine boomeranger i Danmark blot ved at lade de forbipasserende købe dem. Skal han fratages fordelene ved "Den usynlige hånd"?

Han har ingen interesse i at skulle udstede tilladelser til alle dem, der efterfølgende kan tænkes at ville sælge boomerangerne i Europa, så jeg spørger, om det virkelig er nødvendigt?

d) Loppemarkeder

Hvordan kan man se, at rettighedshaveren har tilladt spredning af et værkseksemplar i EU, og hvordan dokumenteres en tilladelse? Politiet kontrollerer markeder for varemærkeforfalskede varer, men skal politiet også fremover kontrollere varernes oprindelse og eventuelle tilladelser? Risikerer man bøde, hvis man sælger en brasiliansk vase på Hjallerup Marked? Risikerer man bøde, hvis man ikke kan dokumentere, at en lysesstage oprindeligt stammer fra EU?

e) De dyre cd-plader

Ifølge Konkurrencestyrelsen (bilag 13) er det et problem, at cd-plader og dvd-film koster mere i Danmark end i andre lande. I redegørelsen angives som et af de væsentlige problemer, at det ikke er lovligt at parallelimportere musik, film og spil fra lande udenfor EØS-området (side 145 nederst). Som løsning angives (side 148), at reglerne om parallelimport bør ændres.

Jeg advarede i oktober 2002 med pressemeddelelsen (bilag 3) og tegningen (bilag 14) om, at kunstigt høje priser ville blive resultatet af fortolkning 2. Det har en væsentlig samfundsmæssig betydning, at fortolkning 1 vælges i stedet. Så vil det være muligt at angribe *misbrug* af den legitime ophavsretlige beskyttelse med konkurrencereglerne.

Problemet er efter min mening ikke vedtagelsen af "regional konsumtion", men den fortolkning, som sagsøgte har valgt og offentliggjort på kulturministeriets hjemmeside.

f) Folketingets grundlag for lovændringer

Sagsøgte bestrider næppe, at Folketingets flertal var modstander af at lade den multinationale underholdningsindustri kontrollere kulturudbuddet i Danmark. Det er min opfattelse, at der i regeringspartierne såvel som i oppositionen er en skepsis mod kulturministeriets valg af fortolkning, og den nuværende holdning anses for at være en ændring (bilag 35).

“*Det er absurd. Det giver ingen mening*”, sagde sundhedsminister Jakob Axel Nielsen, da han så, at kulturministeriet forlanger, at han skal tilbage til Thailand og indhente rettighedshaverens tilladelse, hvis han lovligt vil sælge den souvenir, han tog med hjem fra ferien.

Hverken han eller Enhedslistens Per Clausen har iøvrigt svært ved at se forskellen på de to fortolkninger, og Per Clausen er også overbevist om, at Folketinget lagde fortolkning 1 til grund for lovens vedtagelse - og ikke fortolkning 2.

Folketinget blander sig ikke i rettens arbejde, men det følger med i, hvordan lovene virker i praksis. Per Clausen har sagt, at han vil fremsætte lovforslag om ændring af ophavsretsloven, hvis formuleringen står i vejen for den fortolkning, Folketinget ønskede. Jeg orienterer Kulturudvalget om resultatet, hvorefter det vil tage stilling til, om en lovændring er nødvendig.

Spørgsmålet er her, om jeg skal gå til Kulturudvalget og sige: “*Her er Vestre Landsrets endelige autoritative fortolkning af ophavsretslovens § 19, stk. 1*”?

6) Konklusion

Formentlig vil Comic Express få lov at være i fred, og formentlig vil jeg ikke blive sagsøgt for at sælge min boomerang. Men hvis retssagen ikke behandles, vil de multinationale selskaber fortsat styre priser og udbud af film og musik, og Den Blå Avis vil fortsat gøre forskel, fordi den frygter medieindustrien mere end de afrikanske kunstnere. I andre tilfælde vil borgerne bruge deres sunde fornuft og ignorere lovgivningen, hvor den ikke synes at give mening.

Er det et ønskværdigt resultat? Skal man som borger kunne ignorere de love, der ikke synes at give mening? Eller skal domstolen fortolke lovene i overensstemmelse med de formål, som lå til grund for politikernes vedtagelse af dem?

Ifølge retsplejerådets betænkning tilkommer det Højesteret at afgøre dette.

Følgende bilag vedlægges dette processkrift

- Bilag 32 E-mail korrespondance med Den Blå Avis
- Bilag 33 Annonce i Den Blå Avis (afrikansk brugskunst)
- Bilag 34 Amerikanske tegneserier fra Comic Express
- Bilag 35 Nordjyske Stiftstidende om retssagen, 22/4-2007 og 16/11-2007
- Bilag 36 Karnovs Lovsamling om retsplejelovens § 226, stk. 1
- Bilag 37 Retsplejerådets betænkning nr. 773/1976 om retternes kompetence

Aalborg den 7. marts 2008

Hans Kristian Pedersen